
UDC 378:316.77:[811.161.2`27:808.5]
DOI 10.35433/pedagogy.1(124).2026.19

VERBAL INFLUENCE TECHNIQUES IN PEDAGOGICAL COMMUNICATION WITHIN THE COURSE "PROFESSIONAL RHETORIC FOR TEACHERS OF LANGUAGE AND LITERATURE"

Kh. A. Shchepanska*

The article examines the principal techniques of verbal influence employed in pedagogical communication within the course "Professional rhetoric of the language and literature teacher", which is a compulsory discipline for first-year Bachelor's students majoring in Secondary Education (Ukrainian Language and Literature), Faculty of Philology, Ivan Franko National University of Lviv. The study outlines key provisions of the theory of verbal influence that are relevant to pedagogy, psychology, and rhetoric in the development of effective teaching methods, educational strategies, and psychological impact. In the context of pedagogical rhetoric, a teacher's understanding of this theory is essential for the further analysis of linguistic phenomena and the development of communicative competence. The theory of verbal influence explores various strategies used to affect the addressee, including such techniques as argumentation, suggestion, manipulation, and the use of authority, all of which are addressed in the article. Particular attention is devoted to suggestion as one of the most effective techniques of verbal influence in pedagogical communication, primarily targeting the emotional sphere. The study analyzes specific suggestion technologies, including analogy, attributing new meanings to words (metaphorization), creating a vertical context, and constructing associative or contextual chains of homogeneous phenomena. Examples of the application of suggestion technologies in the didactic process are provided. The article also proposes practical tasks that can be implemented in the course "Professional rhetoric of the language and literature teacher" to develop students' skills in applying verbal influence techniques in pedagogical communication and to enhance their rhetorical culture overall. Furthermore, it considers factors influencing the effectiveness of verbal influence in the educational process, as well as its ethical dimensions in pedagogical communication.

Keywords: *verbal influence techniques, pedagogical communication, suggestion technique, professional rhetoric for teachers of language and literature.*

ТЕХНІКИ ВЕРБАЛЬНОГО ВПЛИВУ ПІД ЧАС ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В КУРСІ "ПРОФЕСІЙНА РИТОРИКА ВЧИТЕЛЯ-СЛОВЕСНИКА"

Х. А. Щепанська

У статті розглянуто основні техніки вербального впливу під час педагогічної комунікації в курсі "Професійна риторика вчителя-словесника", що є нормативною дисципліною для

---

* Candidate of Philological Sciences (PhD in Philology), Docent
(Ivan Franko National University of Lviv)
Khrystyna.Shchepanska@lnu.edu.ua
ORCID: 0000-0001-6393-5987

здобувачів першого року навчання бакалаврського рівня вищої освіти предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Окреслено положення теорії мовного впливу, актуальні для педагогічної риторики та психології в аспекті розробки ефективних методів навчання, виховання та психологічного впливу. У педагогічній риторичній вчителя-словесника розуміння цієї теорії є ключовим для подальшого аналізу мовних явищ та розвитку комунікативних навичок. Теорія мовного впливу досліджує різноманітні стратегії, які використовують для впливу на адресата. Йдеться, зокрема, про такі техніки вербального впливу на слухача, як аргументація, навіювання, маніпуляція, використання авторитету, актуалізовані у пропонованій розвідці. Детально схарактеризовано техніку навіювання як одну з найефективніших технік вербального впливу в педагогічній комунікації, орієнтовану на сферу емоцій. Серед технологій навіювання проаналізовано аналогію, наділення слів новими значеннями (метафоризацію), творення вертикального контексту, асоціативного чи контекстуального ряду однорідних явищ. Наведено приклади використання технологій навіювання в дидактичному процесі. Запропоновано практичні завдання, які можна використовувати на заняттях з "Професійної риторики вчителя-словесника" для формування навичок застосовувати техніки вербального впливу під час педагогічної комунікації і підвищення риторичної культури в цілому. Розглянуто чинники, що впливають на ефективність вербального впливу в дидактичному процесі, та його етичні аспекти під час педагогічної комунікації.

Ключові слова: техніки вербального впливу, педагогічна комунікація, техніка навіювання, професійна риторика вчителя-словесника.

The course "Professional rhetoric of the language and literature teacher" is designed for first-year undergraduate students enrolled in the subject specialization A4.01 Secondary Education (Ukrainian language and literature) at the Faculty of Philology of Ivan Franko National University of Lviv as a compulsory course. The course forms part of the university-wide block of humanities and contributes to the development of the professional's rhetorical culture across all domains of philological activity.

The course syllabus is structured around three content modules. The first module comprises four topics: "Professional rhetoric of the language and literature teacher as an academic discipline", "Rhetorical skills as an essential tool of professional communication", "The linguistic personality of the specialist: specifics of professional pedagogical communication of philologists", and "Speech mastery of the language and literature teacher". The second module, "Types and genres of academic oratory of the language and literature teacher", addresses the general characteristics of public monologic, dialogic, and argumentative-polemical speech; the requirements for public speaking across different genres; the

Курс "Професійна риторика вчителя-словесника" призначений для здобувачів першого року навчання бакалаврського рівня вищої освіти предметної спеціальності А4.01 Середня освіта (Українська мова і література) філологічного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка як нормативна дисципліна. Курс є частиною загальноуніверситетського комплексу гуманітарних дисциплін, сприяє формуванню риторичної культури фахівця в усіх сферах реалізації філолога. Програма курсу спрямована на ознайомлення з трьома змістовими модулями. Перший змістовий модуль охоплює чотири теми: "Професійна риторика вчителя-словесника як навчальна дисципліна", "Риторичні вміння як важливий інструмент фахової комунікації", "Мовна особистість фахівця: специфіка професійно-педагогічної комунікації філологів" і "Мовленнєва майстерність вчителя-словесника". Під час вивчення другого змістового модуля "Види і жанри академічного красномовства вчителя-словесника" заплановано розглянути загальну характеристику публічного монологічного, діалогічного та дискусивно-полемічного мовлення, вимоги до публічного мовлення різних жанрів, основи культури сприймання публічного виступу й техніки вербального впливу на слухача. Третій змістовий

fundamentals of audience reception culture; and techniques of verbal influence on the listener. The third module, "Pedagogical rhetoric in the educational practice of the language and literature teacher", is devoted to the development of public speaking skills, competencies in effective online communication, and the ability to employ pedagogical improvisation in the professional activity of the language and literature teacher.

Introduction of the issue. In the formation of the rhetorical culture of the language and literature teacher, a significant role is played by the ability to employ the expressive power of the word, as well as techniques of verbal influence on participants in the educational process. Emphasizing the important role of verbal influence in pedagogical communication, the prominent Ukrainian educator Vasyl Sukhomlynskyi wrote: "The teacher's word, as an instrument of influence on the pupil's soul, cannot be replaced by anything. The art of teaching includes, above all, the art of speaking, of addressing the human heart" [4: 321].

In the course of the educational process, the teacher frequently selects a particular strategy of verbal influence that proves effective in a given instructional situation for achieving communicative and didactic objectives.

Current state of the issue. Techniques of verbal influence on the audience have frequently been the subject of scholarly analysis; however, they have been examined predominantly in the context of political discourse. As noted by M. Roslytska, the communicative activity of political actors is directly "associated with mechanisms of influence, that is, persuasion is an intentional communicative act aimed at the will and emotions of the addressee" [3: 154]. In outlining the sociopragmatic features of precedent names in the speeches of political leaders of Ukraine, Poland, and France between 1991 and 2016, the researcher draws on the theory of linguistic influence and analyzes examples of the use of verbal influence techniques. Strategies of influencing the addressee through precedent names in Volodymyr Zelenskyi's

модуль "Педагогічна риторика в освітній практиці вчителя-словесника" присвячено розвитку ораторських навичок вчителя-словесника, навичок ефективної інтернет-комунікації та педагогічної імпровізації в освітній діяльності вчителя-словесника.

Постановка наукової проблеми. У формуванні риторичної культури вчителя-словесника значну роль відіграє вміння застосовувати виражальну силу слова, а також техніки вербального впливу на учасників освітнього процесу. Наголошуючи на важливій ролі вербального впливу в педагогічній комунікації, видатний український педагог Василь Сухомлинський писав: "Слово вчителя – як інструмент впливу на душу вихованця, нічим не замінити. Мистецтво навчання і виховання включає, насамперед, мистецтво говорити, звертатися до людського серця" [4: 321]. Під час освітнього процесу вчитель часто вибирає ту чи ту стратегію вербального впливу, яка є ефективною в конкретній навчальній ситуації для досягнення комунікативних і дидактичних цілей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Техніки вербального впливу на слухача часто ставали об'єктом аналізу дослідників, однак здебільшого в аспекті їх застосування в політичному дискурсі. Як зазначає М. Рослицька, комунікативна діяльність політичних діячів безпосередньо "пов'язана з механізмами впливу, тобто персвазії – інтенціонального комунікативного акту, спрямованого на волю і почуття адресата" [3: 154]. Окреслюючи соціопрагматичні особливості прецедентних імен у текстах промов політичних лідерів України, Польщі та Франції за період з 1991 до 2016 років, зокрема, дослідниця апелює до теорії мовного впливу та аналізує приклади застосування технік вербального впливу. Стратегії вербального впливу на адресата за допомогою прецедентних імен, виокремлених у президентському дискурсі Володимира Зеленського, стали предметом дослідження М. Кухарчишин, А. Чучвари та Х. Щепанської. Авторки аналізували такі техніки вербального впливу, як формування аналогії, присвоєння словам нових значень, створення потрібного вертикального контексту, асоціативного /

presidential discourse have been examined by M. Kukharchyshyn, A. Chuchvara, and Kh. Shchepanska, who analyze such techniques as analogy formation, semantic re-attribution, the construction of vertical context, and associative/contextual chains of homogeneous phenomena [3].

The object of T. Stasiuk's research is the mechanisms of linguistic influence from a psycholinguistic perspective. The researcher considers the impact of linguistic models as stable and spontaneous speech structures with content and form on consciousness as the subject of analysis [5: 83]. T. Stasiuk defines linguistic influence as a diffuse phenomenon represented in three core components of communication: the agent (addresser), the message (linguistic means), and the recipient (addressee) [5: 83].

Despite the relevance of studying the theory of linguistic influence in pedagogical communication, Ukrainian scholarly discourse lacks sufficient research on this topic. In particular, the investigation of strategies and techniques of verbal influence for achieving didactic and communicative goals in pedagogical interaction appears especially significant.

Purpose of the article. The aim of this article is to characterize the principal techniques of verbal influence in pedagogical communication in the context of their study within the course "Professional rhetoric of the language and literature teacher", as well as to propose practical tasks that can be used in this course to develop students' ability to apply verbal influence techniques and enhance their overall rhetorical competence.

Results and discussion. The theory of linguistic influence is an interdisciplinary field that examines the mechanisms by which language is used to achieve specific goals and to influence the beliefs, emotions, and behavior of the addressee. It integrates linguistics, particularly communicative linguistics and pragmatics, rhetoric, psychology, sociology, and other disciplines by exploring the mechanisms and effectiveness of speech influence, thereby facilitating a deeper understanding of how communication functions [7: 108].

контекстуального ряду однорідних явищ [3].

Об'єктом дослідження Т. Стасюк стали механізми мовного впливу в психолінгвістичному аспекті. Як предмет аналізу дослідниця розглядає вплив на свідомість лінгвістичних моделей як стійких і спонтанних мовних структур зі змістом і формою вираження [5: 83]. Мовний вплив Т. Стасюк визначає як дифузійне явище, представлене у трьох основних компонентах мовної комунікації, – агентові (адресант), повідомленні (мовні засоби спілкування) та реципієнтові (адресат) [5: 83].

Попри актуальність вивчення теорії мовного впливу під час педагогічної комунікації, в українському науковому дискурсі бракує розвідок на цю тему. Зокрема, важливим видається дослідження стратегій і технік вербального впливу для досягнення дидактичних і комунікативних цілей під час педагогічної комунікації.

Мета статті – схарактеризувати основні техніки вербального впливу під час педагогічної комунікації з огляду на їх вивчення в курсі "Професійна риторика вчителя-словесника", запропонувати практичні завдання, які можна використовувати на заняттях з "Професійної риторики вчителя-словесника" для формування навичок застосовувати техніки вербального впливу під час педагогічної комунікації і підвищення риторичної культури в цілому.

Виклад основного матеріалу. Теорія мовного впливу – це міждисциплінарна галузь досліджень, яка вивчає механізми застосування мови для досягнення певних цілей, впливу на переконання, емоції та поведінку адресата. Вона поєднує мовознавство, зокрема, комунікативну лінгвістику та прагмалінгвістику, риторику, психологію, соціологію та інші науки через вивчення механізмів та ефективності мовленнєвого впливу на адресата й допомагає глибше зрозуміти, як функціонує комунікація [7: 108]. Її положення та концепції мають широке застосування в різних сферах життя, сприяючи ефективному спілкуванню, аналізу інформації та протистоянню маніпуляціям. У педагогічній риторичній вчителя-словесника розуміння цієї теорії є ключовим для подальшого аналізу мовних

Its principles and concepts have broad applications across various domains, contributing to effective communication, information analysis, and resistance to manipulation. In pedagogical rhetoric, understanding this theory is essential for analyzing linguistic phenomena and developing communicative skills.

A central concept of this theory is the speech act – a purposeful communicative action performed according to socially accepted rules of speech behavior [1: 170]. A speech act is not merely an exchange of information but an action carried out with a specific communicative intention. Communication theorists distinguish three main aspects of a speech act: locution, illocution, and perlocution. Let us examine each aspect in greater detail, taking into account the specifics of its implementation within the process of pedagogical communication.

Locution (the locutionary act) is the basic act of speaking and conveys the literal meaning of an utterance. It involves constructing a statement with a specific sense and reference in accordance with phonetic and grammatical norms [1: 171]. For example, in the sentence "The textbook is on the table", the locution expresses a factual statement about the textbook's location [7: 108]. Illocution (the illocutionary act) refers to the communicative intention embedded in the utterance, such as asserting, questioning, requesting, or promising. Its force depends on context and speaker intention. In the same example, if a teacher addresses a student searching for a textbook, the illocution is informing or assisting. Perlocution (the perlocutionary act) concerns the effect of the utterance on the listener (e.g., persuasion, surprise, prompting action). This effect may be intended or unintended. In the example above, a predictable effect is that the student finds the textbook and begins reading; an unpredictable effect might be irritation at being told something obvious.

The American scholar John Searle, a founder of speech act theory, identified five main types of speech acts: *representatives*, or *assertives* (speech acts that commit the speaker to the truth of the expressed

явищ та розвитку комунікативних навичок.

Основним поняттям теорії мовного впливу є мовленнєвий акт – цілеспрямована мовленнєва дія, яку здійснюють за принципами і правилами мовленнєвої поведінки, прийнятими в певному суспільстві [1: 170]. Мовленнєвий акт – не просто обмін інформацією, а дія, яку виконує мовець із певним комунікативним наміром. Фахівці з теорії комунікації виокремлюють три основні аспекти мовленнєвого акту: локуцію, іллокуцію та перлокуцію. Розглянемо кожен аспект детальніше з урахуванням особливостей його реалізації в процесі педагогічної комунікації.

Локуція, або локутивний акт є базовим актом говоріння і виражає буквально значення сказаного. Це побудова висловлювання, що має певний смисл і референцію, відповідно до фонетичних і граматичних норм [1: 171]. Наприклад, у висловлюванні "Підручник лежить на столі" на рівні локуції є констатація факту – розташування підручника [7: 108]. Іллокуція, або іллокутивний акт – це втілення у мовленнєвому акті певної мети, що надає йому конкретної спрямованості, це намір мовця (ствердження, запитання, прохання, обіцянка тощо), втілений у висловлюванні. Іллокутивна сила залежить від контексту та інтенції мовця. Апелюючи до наведеного вище висловлювання "Підручник лежить на столі", на рівні іллокуції фокусуємося на інтенції мовця: якщо вчитель каже це учневі, який шукає підручник, то іллокуція тут – інформування/допомога. Перлокуція, або перлокутивний акт – це наслідки впливу, який висловлювання чинить на слухача (переконання, здивування, спонукування до дії тощо). Це те, що відбувається як результат сказаного, незалежно від наміру мовця. Ефект може бути передбачуваним або непередбачуваним. У висловлюванні "Підручник лежить на столі" перлокуція з передбачуваним ефектом: Учень знайшов підручник і почав читати; з непередбачуваним ефектом: Учень відчув роздратування через те, що йому вказали на очевидне.

Розробник теорії мовленнєвих актів, американський дослідник Джон Серль, виокремив п'ять основних типів мовленнєвих актів: *репрезентативи*, або

proposition); *directives* (speech acts intended to produce an effect through action by the hearer, such as requests, commands, advice, or questions); *commissives* (speech acts that commit the speaker to a certain future course of action, including promises, threats, or offers); *expressives* (speech acts that manifest the speaker's emotional state, such as apologies, thanks, congratulations, or condolences); and *declaratives* (speech acts that bring about a correspondence between the propositional content and reality, such as announcements, dismissals, or marriage pronouncements) [1: 172–173].

Among the most common strategies of influencing the addressee are *argumentation* (providing evidence and reasoning), *suggestion* (affecting the subconscious through imagery, repetition, and intonation), *manipulation* (covert influence), and *appeal to authority*.

Argumentation strategy.

Argumentation involves presenting evidence, facts, and logical reasoning to persuade students of the validity of an idea or the necessity of an action [7: 110]. It appeals to rationality and can be used to explain material, justify assessment, motivate learning, and resolve conflicts. Argumentation is based on the laws of logic. Consider the following example of using argumentation techniques to explain educational material: "*We write double "nn" because the adjective is derived from a noun with a stem ending in -n and takes the suffix -n-. Thus, if a word already contains one "n" and another is added, doubling occurs. Therefore, it is correct to write: smakovyi (tasty), but dukhovnyi (spiritual), and sviashchennyi (sacred). This follows logically from the word structure*". When employing argumentation techniques, it is crucial to ensure that the arguments are relevant, credible, and comprehensible to the students.

Suggestion strategy. This strategy entails indirect influence through imagery, repetition, and emotional tone. It is particularly effective for motivation and fostering positive attitudes. For example: "*Language is not just rules and letters. It is a warm home where our people live*". In the proposed context, we observe the

асертиви (мовленнєві акти, що зобов'язують мовця бути відповідальним за істинність висловлювання); *директиви* (мовленнєві акти, що спонукають слухача до дії (прохання, наказ, порада, запитання)); *комісиви* (мовленнєві акти, що зобов'язують мовця до певної дії в майбутньому (обіцянка, погроза, пропозиція)); *експресиви* (мовленнєві акти, що виражають емоційний стан мовця (вибачення, подяка, привітання, співчуття)) та *декларативи* (мовленнєві акти, що встановлюють відповідність між змістом висловлювання і реальністю (оголошення, звільнення, вінчання)) [1: 172-173].

Серед стратегій, які використовують для впливу на адресата, найпоширенішими є *аргументація* (наведення доказів і міркувань для переконання); *навіювання* (вплив на підсвідомість через метафоризацію, аналогію, повторення, інтонацію тощо); *маніпуляція* (прихований вплив на переконання та поведінку) та *використання авторитету* (посилання на власний статус або авторитетних осіб).

Стратегія аргументації. Техніка аргументації полягає в наведенні доказів, фактів, логічних міркувань для переконання учнів в істинності певної думки, ідеї чи необхідності виконати певні дії [7: 110]. Її можна застосовувати для пояснення навчального матеріалу, обґрунтування оцінок, переконання у важливості навчання, розв'язання конфліктів. Аргументація апелює до раціональної сфери, ґрунтуючись на законах логіки. Наведемо приклад застосування техніки аргументації для пояснення навчального матеріалу: "*Ми пишемо два 'нн', тому що прикметник утворений від іменника з основою на -н і має суфікс -н-. Отже, якщо в слові уже є одна 'н' і додається ще одна – маємо подвоєння. Тому правильно: смаковий – але духовний – та священний. Це логічно випливає з будови слова*". Використовуючи техніку аргументації, важливо пам'ятати, що аргументи мають бути релевантними, достовірними та зрозумілими для учнів.

Стратегія навіювання. Ця стратегія передбачає непрямий вплив на підсвідомість учнів через образність, повторення, інтонацію, створення позитивного настрою. Вона є ефективною для мотивації до навчання, формування

suggestion of a positive attitude toward language learning through the use of metaphor.

Manipulation strategy. The essence of this strategy lies in exerting a covert influence on students to achieve a desired outcome, often without their conscious awareness. The manipulation strategy should be employed with caution and a clear understanding of its ethical implications. It is frequently used to avoid conflict or to reach a consensus. For instance: *"If you work diligently now, you will be able to take an earlier break"*, or *"Surely you do not wish to be less successful than your peers?"*. An educator must remain mindful of the ethical boundaries when using manipulative strategies, as they may undermine trust and damage the rapport with students.

Appeal to authority strategy. This strategy involves appealing to the educator's status or to renowned figures, drawing upon their knowledge and experience to influence students. It is effective for providing instructions, establishing rules, evaluating knowledge, and transferring expertise. Examples include: *"As your teacher, I strongly recommend that you read this book..."*; *"My experience suggests that this approach is the most effective..."*; or *"Lina Kostenko once wrote: 'Nations do not die of a heart attack. First, they are deprived of their language.' Therefore, we are not merely learning to write without errors – we are preserving our culture"*. It is essential to remember that authority should be grounded in professionalism and respect for students, rather than on formal power alone.

One of the most effective influence techniques in pedagogical communication is suggestion; therefore, it is necessary to analyze the specifics of its application in greater detail. Among the techniques of suggestion, researchers identify such methods as the formation of analogies, the attribution of new meanings to words, the creation of a vertical context, and the development of associative or contextual series of homogeneous phenomena [4: 56].

Analogy. Analogy, as a technique of verbal influence, involves comparing two distinct objects, phenomena, or situations

позитивних установок, створення атмосфери впевненості. Приклад застосування техніки навіювання можна простежити у такому висловлюванні: *"Мова – це не просто правила і букви. Це теплий дім, в якому живе наш народ. Коли ми піклуємося про мову – ми піклуємося про себе і про тих, хто буде після нас"*. У запропонованому контексті спостерігаємо навіювання позитивної установки до вивчення мови через використання метафори.

Стратегія маніпуляції. Суть цієї стратегії полягає в прихованому впливі на учнів задля досягнення бажаного результату, часто без їхнього усвідомлення. Стратегію маніпуляції доцільно використовувати з обережністю та усвідомленням етичних наслідків. Часто її застосовують для уникнення конфліктів, досягнення згоди. Наприклад: *"Якщо ви зараз добре попрацюєте, то зможете швидше піти на перерву..."*, *"Невже ви хочете бути менш успішними, ніж інші?"*. Педагог повинен усвідомлювати етичні межі використання маніпулятивних стратегій, адже вони можуть підірвати довіру та завдати шкоди стосункам з учнями.

Стратегія використання авторитету передбачає апелювання до статусу педагога чи відомих авторитетних осіб, їх знань і досвіду для впливу на учнів. Вона є ефективною для надання інструкцій, встановлення правил, оцінювання знань, передавання досвіду: *"Як ваш вчитель, я наполегливо рекомендую вам прочитати цю книгу..."*, *"Мій досвід свідчить, що такий підхід є найбільш ефективним..."*, *"Ліна Костенко писала: 'Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову'. Тому ми вчимося не тільки писати без помилок – ми зберігаємо свою культуру"*. Варто пам'ятати, що авторитет має базуватися на професіоналізмі та повазі до учнів, а не на формальній владі.

Однією з найефективніших технік впливу в педагогічній комунікації є техніка навіювання, тому проаналізуємо особливості її застосування детальніше. Серед технік навіювання дослідники виокремлюють такі, як формування аналогії, наділення слів новими значеннями, творення вертикального контексту, асоціативного чи

that share common traits to make one of them more comprehensible, persuasive, or emotionally significant for the recipient. The essence of this influence lies in transferring the familiar and clear characteristics of one object onto a less familiar or more complex one, thereby facilitating perception and eliciting a specific emotional response. The analogy technique is utilized to create a positive emotional backdrop for the educational process, establish rapport and understanding, alleviate tension or fear of complex tasks, and foster a positive attitude toward learning [7: 111].

Consider the following examples of employing the analogy technique within the didactic process: *"Learning a new topic is like climbing a mountain peak. It may be difficult at first, but every step brings you closer to a breathtaking view of knowledge and new opportunities"* (travel analogy; suggestion: overcoming difficulties leads to a positive outcome); *"Our knowledge is like bricks. Each lesson adds a new brick, and over time, we will build a solid foundation for further learning and success"* (construction analogy; suggestion: the gradual accumulation of knowledge is vital for building expertise); *"Learning a language is akin to learning to play a musical instrument. There may be false notes initially, but with practice, you will be able to create harmonious melodies of communication"* (musical instrument analogy; suggestion: persistence in learning leads to mastery); *"Starting work on a project may feel like jumping into water, but gradually you will learn to stay afloat and move confidently toward your goal"* (swimming analogy; suggestion: initial difficulties can be overcome over time); *"Each new topic is like opening a treasure chest. You never know what fascinating knowledge and skills you will find inside"* (treasure discovery analogy; suggestion: learning is exciting and rewarding).

The use of analogies in pedagogical communication can be an effective way to instill positive thoughts, emotions, and attitudes toward learning, making the didactic process more accessible and engaging for students. However, it is

контекстуального ряду однорідних явищ тощо [4: 56].

Аналогія як техніка вербального впливу полягає у порівнянні двох різних об'єктів, явищ або ситуацій, що мають спільні риси, щоб зробити одну з них більш зрозумілою, переконливою або емоційно значущою для адресата. Суть впливу полягає в тому, що знайомі та зрозумілі характеристики одного об'єкта переносять на менш знайомий або складніший об'єкт, полегшуючи його сприйняття та викликаючи певну емоційну реакцію. Техніку аналогії використовують для створення позитивного емоційного фону для освітнього процесу, встановлення контакту та розуміння, зняття напруги та страху перед складним завданням, формування позитивного ставлення до навчання [7: 111]. Розглянемо приклади використання техніки аналогії в дидактичному процесі. *"Вивчення нової теми схоже на сходження на вершину гори. Спочатку може бути важко, але кожен крок наближає вас до захопливого краєвиду знань і нових можливостей"* (аналогія з подорожжю; навіювання: подолання труднощів призводить до позитивного результату); *"Наші знання – це як цеглинки. Кожен урок додає нову цеглинку, і з часом ми збудуємо міцну основу для подальшого навчання та успіху"* (аналогія з будівництвом; навіювання: поступове накопичення знань є важливим у формуванні досвіду); *"Вивчення мови схоже на навчання гри на музичному інструменті. Спочатку можуть бути фальшиві ноти, але з практикою ви зможете створювати гармонійні мелодії спілкування"* (аналогія з музичним інструментом; навіювання: наполегливість у навчанні призводить до майстерності); *"Початок роботи над проектом може здаватися стрибком у воду, але поступово ви навчитесь триматися на плаву і впевнено рухатися до мети"* (аналогія з плаванням; навіювання: початкові труднощі можна подолати з часом); *"Кожна нова тема – це як відкриття скрині зі скарбами. Ви ніколи не знаєте, які цікаві знання та вміння ви знайдете всередині"* (аналогія з відкриттям скарбів; навіювання: навчання є захопливим та корисним).

Використання аналогій у педагогічній комунікації може бути ефективним

crucial to consider the appropriateness of the analogy. It must be clear and relevant to the students' experience as well as moderation in its use, as an excess of analogies may be distracting. Furthermore, ethics must be maintained, analogies should not be used for manipulation or deception.

Metaphor and metonymy. These techniques involve figurative reinterpretation of reality, helping to visualize abstract ideas, evoke emotions, and sustain attention. Through its application, an educator can bridge the gap between the abstract and the concrete, as metaphors help visualize complex ideas; heighten emotional responses – since figurative expressions can elicit stronger emotions than literal statements; engage and sustain attention – as unusual comparisons and associations capture students' interest; and shape specific attitudes – as the use of metaphors can influence the evaluation of certain phenomena.

In pedagogical communication, metaphor can be employed for various communicative and didactic purposes. These include facilitating the understanding of complex concepts, such as: *"Today, we will dive into the heart of this topic"* or *"Your ideas are seeds that must be carefully nurtured"*; establishing emotional connections and interest, for instance: *"This book is a window into another world"* or *"Your knowledge is the wings that will help you soar"*; and suggesting specific attitudes: *"Do not be a sponge that mindlessly absorbs information; be a filter that analyzes and selects what is important"* or *"Laziness is a swamp that drags you down and prevents forward motion"*.

Metonymy in pedagogical communication can be utilized for the concise designation of phenomena: *"Today we are studying Shevchenko"*, *"Read Tyutyunnyk for the next lesson"*, *"The audience was impressed by the performance"*, or *"The class successfully passed the test"*. It is also used to emphasize specific characteristics: *"The golden youth always strive for knowledge"* or *"The writer's pen can change the world"*,

способом навіювання позитивних думок, емоцій і ставлення до навчання, роблячи дидактичний процес більш зрозумілим і цікавим для учнів. Однак важливо враховувати доречність аналогії, вона має бути зрозумілою та близькою до досвіду учнів, помірність у використанні, адже надмірне використання аналогій може відволікати увагу, та етичність – не варто використовувати аналогії для маніпуляції або введення в оману.

Іншою важливою технікою вербального впливу на адресата є наділення слів новими значеннями, йдеться, зокрема, про **метафору та метонімію**. Ця техніка вербального впливу полягає в образному переосмисленні явищ на основі метафоризації та метонімізації дійсності. З її допомогою педагог може наблизити абстрактне до конкретного, адже метафори допомагають візуалізувати складні ідеї; посилити емоційну реакцію – образні вислови можуть викликати сильніші емоції, ніж пряме висловлювання; зацікавити й утримати увагу – незвичайні порівняння та асоціації привертають увагу учнів; сформувати певне ставлення – використання метафор може вплинути на оцінку певних явищ.

У педагогічній комунікації метафору можна використовувати з різними комунікативно-дидактичними цілями, зокрема, для полегшення розуміння складних концепцій, наприклад, *"Сьогодні ми зануримося у серце цієї теми"*; *"Ваші ідеї – це зерна, які потрібно ретельно вирощувати"*; для створення емоційного зв'язку та зацікавлення, наприклад, *"Ця книга – вікно в інший світ"*; *"Ваші знання – це крила, які допоможуть вам злетіти високо"*; для навіювання певного ставлення: *"Не будьте губкою, яка бездумно вбирає інформацію, будьте фільтром, який аналізує та відбирає важливе"*; *"Лінь – це болото, яке затягує і не дає рухатися вперед"*.

Метонімію в педагогічній комунікації можна використовувати для стислого позначення явищ: *"Сьогодні ми вивчаємо Шевченка"*; *"Прочитайте Тютюнника на наступний урок"*; *"Аудиторія була вражена виступом"*; *"Клас успішно склав тест"*; для акцентування на певній характеристиці: *"Золота молодь завжди прагне до знань"*; *"Перо письменника здатне змінювати світ"*; для створення ефекту узагальнення: *"Ми повинні*

as well as to create a generalizing effect: "We must respect grey hair" or "Youth is the future of the country". Both techniques – metaphor and metonymy – allow the educator not only to convey information but also to influence student perception, evoke emotions, and render educational material more vivid and engaging.

Vertical context and associative chains. Vertical context draws on prior knowledge and cultural associations, while associative chains create sequences of images or ideas that shape perception and attitude.

Vertical context as a technique of verbal influence involves leveraging students' prior knowledge, experiences, and cultural associations to facilitate a deeper understanding of new information and to influence their attitudes. For instance: "As you already know from your literature classes, protagonists often face moral dilemmas. Today, we will examine a similar situation within a historical context" (literary knowledge is utilized to analyze historical events, suggesting the importance of moral principles); "In our culture, the wisdom of elders has always been valued. Recall folk proverbs about respecting the elderly, and you will better understand the significance of intergenerational knowledge transfer" (cultural values are used to emphasize a specific idea); "As you know from myths and legends, heroes often endured rigorous trials to achieve their goals. Similarly, in education, persistence helps overcome difficulties" (mythological knowledge is employed to motivate learning).

Let us also consider in greater detail the technique of forming associative chains – sequences of words or images that evoke specific associations and emotions capable of influencing the perception of and attitude toward information. The associative chains technique can be used to create a positive mood: "Imagine the sun, a warm sea, and a light breeze. This is the very sense of ease and inspiration I wish for you to feel while working on this creative task" (associations with pleasant relaxation create a positive emotional backdrop); to emphasize the importance of information: "Think of the first astronauts and the scientific discoveries that changed the

шанувати сивину"; "Молодь – це майбутнє країни". Обидві техніки – метафора та метонімія – дозволяють педагогу не просто передавати інформацію, а й впливати на сприйняття учнів, викликати емоції, робити навчальний матеріал образним та цікавим.

Вертикальний контекст як техніка вербального впливу передбачає використання попередніх знань, досвіду, культурних асоціацій учнів для кращого розуміння та сприйняття нової інформації, а також для впливу на їхнє ставлення. Наприклад: "Як ви вже знаєте з уроків літератури, герої часто стикаються з моральним вибором. Сьогодні ми розглянемо схожу ситуацію в історичному контексті" (знання з літератури важливі для аналізу історичних подій, навіювання важливості моральних принципів); "У нашій культурі завжди цінували мудрість старших. Згадайте народні прислів'я про повагу до літніх людей, і ви краще зрозумієте важливість передання досвіду між поколіннями" (знання культурних цінностей для підкреслення важливості певної ідеї); "Як ви знаєте з міфів та легенд, герої часто проходили складні випробування, щоб досягти своєї мети. Так само і в навчанні, наполегливість допомагає подолати труднощі" (знання з міфології значущі для мотивації до навчання).

Розглянемо детальніше також техніку формування асоціативного ряду – послідовності слів або образів, які викликають певні асоціації та емоції, що можуть впливати на сприйняття інформації та ставлення до неї. Техніку асоціативного ряду можна використовувати для створення позитивного настрою: "Уявіть собі: сонце, тепле море, легкий вітер. Саме таку легкість та натхнення я бажаю вам відчутти, працюючи над цим творчим завданням" (асоціації з приємним відпочинком для створення позитивного емоційного фону); акцентування на важливості інформації: "Подумайте про перших космонавтів, про наукові відкриття, що змінили світ. Наші сьогоднішні дослідження – це це один крок на цьому шляху пізнання" (асоціації з великими досягненнями для підкреслення значущості навчального матеріалу); формування певного ставлення: "Згадайте образи з фільмів про майбутнє:

world. Our research today is another step on this path of cognition" (associations with great achievements highlight the significance of the educational material); and to shape specific attitudes: "Recall images from films about the future – robots, artificial intelligence, and new technologies. It is this knowledge that will empower you to become the creators of that future" (associations with progress and innovation motivate the study of relevant disciplines).

The use of vertical context and associative chains represents an effective method of suggestion in pedagogical communication. These techniques allow the educator to influence student perception by appealing not only to their intellect but also to their emotions, experience, and cultural background. This renders the information more meaningful and emotionally resonant, thereby shaping a specific orientation toward the learning material.

The effectiveness of verbal influence depends on factors such as the speaker's credibility, the audience's characteristics, the quality of argumentation, linguistic clarity, psychological traits, context, and cultural background.

It is vital to consider the ethical aspects of verbal influence in pedagogical communication, which entail responsibility for the use of language. This specifically involves respect for the student's personality (using language that supports self-esteem and dignity); honesty and transparency (avoiding manipulation and deceit); accountability for consequences (awareness of how words affect the emotional state and behavior of students); and a focus on student development (using language to stimulate learning, critical thinking, and autonomy).

In the course "Professional Rhetoric of the Language and Literature Teacher" students are offered practical assignments designed to develop skills in the appropriate use of verbal influence techniques in professional communication. Examples include:

Assignment 1. Read the text of Serhiy Zhadan's commencement speech to the Master's graduates of V.N. Karazin Kharkiv

роботи, штучний інтелект, нові технології. Саме ці знання допоможуть вам стати творцями цього майбутнього" (асоціації з прогресом та інноваційними технологіями для мотивації до вивчення відповідних дисциплін).

Використання вертикального контексту та асоціативних рядів є ефективними способами навіювання в педагогічній комунікації, що дозволяють педагогу впливати на сприйняття учнів, апелюючи не лише до їхнього інтелекту, але й до емоцій, досвіду та культурних знань. Це робить інформацію більш значущою та емоційно маркованою, а також може формувати певне ставлення до навчального матеріалу.

Варто звернути увагу також на чинники, від яких залежить ефективність мовного впливу. Серед них можемо виокремити такі, як: характеристики мовця (авторитет, довіра, харизма); характеристики адресата (переконання, цінності, емоційний стан, рівень критичного мислення); якість аргументації (логічність, доказовість); вдале використання мовних засобів (чіткість, виразність, емоційність); вікові та психологічні особливості учнів; рівень довіри до педагога (що вища довіра, то більший вплив); контекст ситуації (одна й та сама стратегія може мати різний ефект залежно від обставин); індивідуальні особливості учнів (потреби, цінності, темперамент кожного учня потребують індивідуального підходу); культурні особливості (вербальні стратегії можуть по-різному сприйматися в різних культурних контекстах).

Важливо пам'ятати про етичні аспекти вербального впливу під час педагогічної комунікації, які передбачають відповідальність за використання слова. Йдеться, зокрема, про повагу до особистості учня (використання мови, яка підтримує самооцінку та гідність учня); чесність та відкритість (унікання маніпуляцій та обману); відповідальність за наслідки (усвідомлення того, як слова можуть вплинути на емоційний стан та поведінку учнів); орієнтацію на розвиток учня (використання мови для стимулювання навчання, вироблення критичного мислення та самостійності).

У курсі "Професійна риторика вчителя-словесника" пропонуємо студентам практичні завдання для формування

National University (URL provided). Formulate the main thesis of the speech. Which verbal influence techniques does the speaker employ? How effective are these techniques? Support your answer with arguments.

Assignment 2. Read the following statements frequently used in pedagogical communication. Identify the verbal influence techniques applied in each (e.g., argumentation, analogy, vertical context/series). Justify your choice by explaining exactly how each technique influences the listener (student). Suggest alternative formulations for some of these statements, maintaining the same meaning but employing different influence techniques.

- *Imagine that knowledge consists of bricks with which we build the sturdy house of your future;*

- *Recall learning to ride a bicycle. It was difficult at first, and you fell, but persistence led to success. It is the same with learning;*

- *First, pay attention to the core concepts. Second, consider the examples. Finally, try to apply this knowledge in practice;*

- *Your answers today were significantly better than last time. This is a great step forward;*

- *Do not worry; this task is similar to the one we performed last week;*

- *Remember: attentiveness is the key to understanding, and understanding is the path to success;*

- *Learning a language is like a journey: every new word is a new territory on the map that you discover, while grammar is like the rules of the road that help you navigate and avoid getting lost in your expressions.*

Conclusions and research perspectives. In conclusion, verbal influence strategies serve as a powerful tool in pedagogical communication. Their conscious and ethical application facilitates not only the effective transfer of knowledge but also the motivation of students, the shaping of their values, and the overall development of their personalities. The ability to skillfully

навичок доречно використовувати техніки вербального впливу у професійній комунікації. Наприклад:

Завдання 1. Прочитайте текст промови Сергія Жадана до випускників-магістрів Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна (<https://international-relations-tourism.karazin.ua/themes/irtb/resources/d17e64d49e30a67d71405f9f51a5db36.pdf>). Сформулюйте тезу виступу. Які техніки вербального впливу на слухача використовує промовець? Наскільки ефективними є ці техніки? Відповідь аргументуйте.

Завдання 2. Прочитайте наведені нижче вислови, які часто використовують під час педагогічної комунікації. Визначте застосовані в них техніки вербального впливу (наприклад, аргументація, аналогія, вертикальний ряд). Обґрунтуйте свій вибір, пояснивши, як саме кожна техніка впливає на слухача (учня). Запропонуйте альтернативні варіанти формулювання деяких висловів, зберігаючи той самий зміст, але використовуючи інші техніки впливу.

- *Уявіть собі, що знання – цеглинки, з яких ми будемо міцний будинок вашого майбутнього;*

- *Згадайте, як ви навчалися їздити на велосипеді. Спочатку було важко, ви падали, але наполегливість призвела до успіху. Так само і в навчанні;*

- *По-перше, зверніть увагу на основні поняття. По-друге, розгляньте приклади. І, нарешті, спробуйте застосувати знання на практиці;*

- *Ваші відповіді сьогодні були значно кращими, ніж минулого разу. Це великий крок вперед;*

- *Не хвилюйтеся, це завдання схоже на те, що ми виконували минулого тижня;*

- *Запам'ятайте: уважність – ключ до розуміння, а розуміння – шлях до успіху;*

- *Вивчення мови схоже на подорож, кожне нове слово – це немовби нова місцевість на карті, яку ти відкриваєш, а граматики – це наче правила дорожнього руху, що допомагають тобі орієнтуватися та не заблукати у висловлюваннях.*

Висновки й перспективи дослідження. Отже, стратегії вербального впливу є потужним інструментом у педагогічній комунікації. Їх усвідомлене й

employ verbal influence techniques is a vital component of a language and literature teacher's professional mastery. Future research prospects lie in analyzing these verbal influence techniques through specific case studies of pedagogical communication – particularly during Ukrainian language and literature lessons.

етичне застосування допомагає не лише ефективно передавати знання, але й мотивувати учнів, формувати їхні цінності та розвивати особистість. Вміння вправно застосовувати техніки вербального впливу – важливий компонент професійної майстерності вчителя-словесника. Перспективу подальших розвідок вбачаємо в аналізі технік вербального впливу на конкретних прикладах педагогічної комунікації – під час уроків української мови та літератури.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Batsevych, F.S. (2004). *Osnovy komunikatyvnoi linhvistyky [Foundations of Communicative Linguistics]: pidruchnyk*. Kyiv: Vydavnychiy tsentr "Akademiia", 342 [in Ukrainian].
2. Kolotilova, N.A. (2007). *Rytoryka [Rhetoric]: navch. posib*. Kyiv. 232 [in Ukrainian].
3. Kukharchyshyn, M., Chuchvara, A., & Shchepanska, Kh. (2025). Precedentne imia v prezydentskomu dyskursi Volodymyra Zelenskoho: stratehii verbalnogo vplyvu na adresata [Precedent name in Volodymyr Zelenskyi's presidential discourse: strategies for verbal influence on the addressee]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk – Current issues in the humanities*, vyp. 87, tom 2, 265-273. Retrieved from: https://www.aphn-journal.in.ua/archive/87_2025/part_2/39.pdf [in Ukrainian].
4. Roslytska, M.V. (2018). Precedentni imena v politychnomu dyskursi: formalno-semantychni oznaky i sotsioprahmatychnyi potentsial (na materiali promov prezydentiv Ukrainy, Polshchi ta Frantsii kin. XX – poch. XXI st.) [Precedent Names in Political Discourse: Formal-Semantic Features and Socio-Pragmatic Potential (Based on Presidential Speeches of Ukraine, Poland, and France, Late 20th – Early 21st Centuries)]. *Candidate's thesis*. Lviv, 357 [in Ukrainian].
5. Stasiuk, T. (2010). Tekhnolohii movnoho vplyvu yak komponent suchasnoi komunikatsii [The modern communication linguistics influence technologies]. *Ukrainska mova – Ukrainian language*, № 1, 82-87. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrm_2010_1_10 [in Ukrainian].
6. Sukhomlynskyi, V.O. (1976). Narodzhennia hromadianyna [The Birth of a Citizen]. *Vybrani tvory: u piaty tomakh – Selected works: in five volumes*. Kyiv: Rad. shkola, t. 3, 668 [in Ukrainian].
7. Shchepanska, Kh., Chuchvara, A., & Kukharchyshyn, M. (2025). *Profesiina rytoryka vchytelia-slovesnyka [Professional rhetoric for teachers of language and literature]: navch.-metod. posib. dlia studentiv filolohichnoho fakultetu*. Elektronne vydannia. Lviv, 197. Retrieved from: https://philology.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/02/Profesiyna-rytoryka_-posibnyk_e-book.pdf [in Ukrainian].

Received: February 20, 2026

Accepted: March 12, 2026

Published: March 27, 2026

